

Maanzaadproef

Onderzoek naar speenreiniging bij automatisch melken

De reiniging van de spenen vindt bij melkrobots op diverse manieren plaats. Welk systeem gehanteerd wordt, blijkt niet zo van belang. De grote verschillen in reinigingsresultaat — van 51 tot 99 procent — zijn vooral te verklaren uit verschillen in onderhoud.

Bij de invoering van het automatisch melken is ook het reinigen van spenen geautomatiseerd. Kenmerkend is dat alle spenen op dezelfde manier gereinigd worden. De handmatige reiniging heeft een intensief contact met de spenen, terwijl bij automatisch reinigen de spenen met vochtige borstels of in een tepelbeker met water in combinatie met lucht worden gereinigd. De vraag was of een dergelijke speenreiniging de spenen voldoende goed reinigt. Het onderzoek hiernaar is uitgevoerd in het kader van het EU-project Automatisch Melken en is mede gefinancierd door Productschap Zuivel.

Bepalen effect speenreiniging

Om te bepalen of de speenreiniging goed werkt, is bij dit onderzoek gewerkt met een tracerstof. Gekozen is voor maan-

zaad als tracerstof. Dit is toegevoegd aan gesteriliseerde mest die op de spenen is aangebracht. Door de tracerstof in melk te meten, kan het effect van speenreiniging bepaald worden. Komt er veel tracerstof in melk dan is de speenreiniging niet goed geweest.

Zes robotmerken zijn in deze proef onderzocht. Per robotmerk deden twee bedrijven mee aan de proef, evenals twee conventionele bedrijven ter controle.

Per bedrijf zijn tien koeien ingesmeerd met een mengsel van gesteriliseerde mest en maanzaad (20 procent). Van deze koeien zijn er vijf gemolken na de gebruikelijke voorbehandeling op dat bedrijf. De andere vijf koeien zijn gemolken zonder voorbehandeling. Per koe is de melk opgevangen en gefiltreerd over een filterwat in een teems. Na droging zijn de achtergebleven maanzaadjes op de filterwat geteld. Omdat binnen één bedrijf wel en niet is voorbehandeld, was het mogelijk om het effect van voorbehandeling te bepalen.

Onderhoud bepalend

In alle gevallen was het effect van speenreiniging duidelijk vast te stellen. De reductiepercentages (percentage maanzaad dat is verwijderd door speenreiniging) varieerden per merk van 51 tot 99.

Er waren geen verschillen tussen borstelreiniging en reiniging met water en lucht in het algemeen; dit was toch systeemafhankelijk.

Wat wel meegeteld heeft, was de staat van onderhoud en de instellingen van het speenreinigingssysteem. Zo was bij één bedrijf het speenreinigingssysteem niet goed onderhouden en was de reductie maar 29 procent.

Geen verschillen tussen borstelreiniging of reiniging met water of lucht.

Vragen?

Betsie Slaghuis

Reina Ferwerda

Albert Mooiweer

Voor vragen over dit artikel kunt u aanstaande maandag tussen 12.00 en 13.00 uur telefonisch contact opnemen met de auteur(s) door te bellen naar : 0320-293211.

Een algeheel effect van de speenreiniging op de melkkwaliteit kon niet vastgesteld worden: de kwaliteit was op alle bedrijven goed.

Door de minder grotere hoeveelheden mest, de langere wachttijd en de betere hechting van sporen en mest kan het effect van speenreiniging in de praktijk anders zijn.

Hierbij moet wel bedacht worden dat een goede stalhygiëne net zo belangrijk is als het effect van de speenreiniging.

Ing. R.T. Ferwerda, onderzoeker PV

Ir. B.A. Slaghuis, onderzoeker PV

A. Mooiweer, medewerker praktijkcentrum

Aanbevelingen

- Een goede voorbehandeling begint in de ligbox. Zorg voor droge en schone ligplaatsen.
- Vervang borstels en tepelvoeringen bij automatische melksystemen tijdig volgens voorschrift van de leverancier.
- Controleer regelmatig water en lucht toe- en afvoer en eventuele dosering van desinfectiemiddel.

